

 UPPSALA

 UNIVERSITET

Våldets påverkan på hälsan

 Konferens om våld i nära relation

 Sunderby sjukhus 5 december 2016

Åsa Witkowski

 Verksamhetschef

 Akademiska sjukhuset

 Uppsala universitet

 NCK

 NATIONELLT CENTRUM

 FÖR KVINNOFRID

 UPPSALA

 UNIVERSITET

Våld – ett hot mot kvinnors hälsa

1948 "Envar har rätt till liv, frihet och personlig

 säkerhet"

 (Artikel 3, FN:s förklaring om de mänskliga

 rättigheterna)

1979 FN:s konvention om avskaffande av all

 diskriminering

1993 FN:s deklaration om avskaffande av våld

 mot kvinnor

1995 FN:s femte kvinnokonferens i Peking

2015 "To end poverty we must eliminate

 violence against women and girls"

 (Världsbanken)

 NCK

 NATIONELLT CENTRUM

 FÖR KVINNOFRID

 UPPSALA

 UNIVERSITET

FN:s definition av våld

Varje könsrelaterad våldshandling som

 resulterar i fysisk, sexuell eller psykisk skada

 eller lidande för kvinnor, samt hot om sådana

 handlingar, tvång eller godtyckligt

 frihetsberövande, vare sig det sker i det

 offentliga eller privata livet.

 NCK

 NATIONELLT CENTRUM

 FÖR KVINNOFRID

UPPSALA
UNIVERSITET

Våld mot kvinnor - åtgärder i Sverige

- 1993 Regeringen tillsätter en Kvinnovåldskommission
- 1994 Rikskvinnocentrum inrättas
- 1998 Regeringens proposition Kvinnofrid antas
Ny lag om kvinnofridskränkning
- 2000 Nationellt Råd för Kvinnofrid inrättas
- 2004 Utredning angående nytt nationellt kunskapscentrum
- 2005 Ny lag om sexualbrott
- 2006 Nationellt Kunskapscentrum
- 2007 Ändring av socialtjänstlagen
- 2007 Regeringens handlingsplan
- 2014 Istanbulkonventionen

NCK
NATIONELLT CENTRUM
FÖR KVINNOFRID

UPPSALA
UNIVERSITET

En folkhälsofråga internationellt

En av fem flickor har utsatts för sexuellt våld

En av tre kvinnor har någon gång i livet utsatts för fysiskt och/eller sexuellt våld av sin partner

WHO: Global status report om violence prevention 2014

NCK
NATIONELLT CENTRUM
FÖR KVINNOFRID

UPPSALA
UNIVERSITET

Regeringens jämställdhetsmål

Mäns våld mot kvinnor ska upphöra.
Kvinnor och män, flickor och pojkar,
ska ha samma rätt och möjlighet till kroppslig integritet.

NCK
NATIONELLT CENTRUM
FÖR KVINNOFRID

Hur vanligt är våld mot kvinnor?

Våld i studier, tre nivåer:

- Brottsofferstatistik:
 - BRÅ med statistik över begångna brott, i kombination med intervjuer, NTU
 - SCB med ULF
- Omfångsstudier för att studera våldsutsatthet i en population
- Studier i särskilda grupper ofta utifrån var de finns (i vården, sociala myndigheter, kvinnojourer)

Vanligare hos våldsutsatta

Långvariga smärttillstånd	Behandlingsresistenta tillstånd och försämring av kroniska sjukdomar - förtidig död
Mag-tarmproblem	Ångest
Gynekologiska smärttillstånd	Depression
Sexuellt överförbara infektioner	Sömnstörningar
Hjärtklappning, bröstsmärta	Självordstankar/försök
Psykosomatiska symtom: stickningar, domningar, yrsel, svimningskänsla, trötthet, illamående	Posttraumatiskt stressyndrom
Uttalade graviditetsbesvär	Somatiseringssyndrom
Graviditetskomplikationer	Alkoholrelaterade problem
Förlossningsrädsla	Självskadebeteende
Långa sjukskrivningar	Riskfylld livsstil: missbruk, destruktivt sex

Våldets konsekvenser

Starkt samband mellan olika typer av våld och:

- Självskadebeteende
- Sämre psykiskt välbefinnande
- Sexuell ohälsa
- Sexuellt riskbeteende

Blom 2015: Violence exposure among Swedish youth

UPPSALA
UNIVERSITET

Studien Våld och hälsa

Kartlägga erfarenheter av utsatthet för våld

- Sexuellt, psykiskt och fysiskt våld
- Livs- och befolkningsperspektiv
- Riktad till 20 000 slumpmässigt utvalda kvinnor och män i 18-74 årsåldern

Koppling till hälsa

- Aktuell fysisk, psykisk och social hälsa
- Psykosociala uppväxtförhållanden

NCK
NATIONellt CENTRUM
FÖR KVINNOVÅLD

Heimer, Andersson och Lucas: Våld och hälsa, NCK-rapport 2014:1

UPPSALA
UNIVERSITET

Sämre hälsa akut och på sikt

Aspekter på hälsa:

Fysisk och psykisk ohälsa

Hälsobeteenden:

Alkohol, tobak, BMI, motion, sexualvanor

Socialt kapital:

Socialt nätverk, tillit, deltagande i aktiviteter

NCK
NATIONellt CENTRUM
FÖR KVINNOVÅLD

Heimer, Andersson och Lucas Våld och hälsa, NCK 2014:1

UPPSALA
UNIVERSITET

Fysiskt våld eller hot om fysiskt våld, förövare i vuxenlivet

Av en partner

Bland kvinnorna 14%, bland männen 5%

Av en okänd

Bland kvinnorna 3%, bland männen 16%

NCK
NATIONellt CENTRUM
FÖR KVINNOVÅLD

Heimer, Andersson och Lucas Våld och hälsa, NCK 2014:1

UPPSALA
UNIVERSITET

Att berätta om fysiskt våld

Utsatt under barndomen

Mellan en tredjedel och hälften av kvinnorna hade berättat om våldet för familj eller vänner.

30- 40 % av de utsatta männen hade berättat om våldet

2-3 % av de som utsatts under barndomen hade polisanmält, lika för män och kvinnor

NCK
NATIONELLT CENTRUM
FÖR KVINNOVÅLD

Heimer, Andersson och Lucas Våld och hälsa, NCK 2014:1

UPPSALA
UNIVERSITET

Resultat

Bland kvinnor och män som varit utsatta för allvarligt psykiskt våld under barndomen eller i vuxen ålder var symtom på depression dubbelt så vanligt som bland andra.

NCK
NATIONELLT CENTRUM
FÖR KVINNOVÅLD

Heimer, Andersson och Lucas Våld och hälsa, NCK 2014:1

UPPSALA
UNIVERSITET

Sexuella övergrepp senaste året

18- 24 år

Bland kvinnorna 10%

Bland männen 2,9%

18-74 år

Bland kvinnorna 3,4 %

Bland männen 0,9%

NCK
NATIONELLT CENTRUM
FÖR KVINNOVÅLD

Heimer, Andersson och Lucas Våld och hälsa, NCK 2014:1

UPPSALA
UNIVERSITET

Att berätta om sexuellt våld

Utsatt i barndomen

Cirka en tredjedel hade pratat med familj/vänner;
Cirka 5 % hade polisanmält

Utsatt i vuxenlivet

Cirka hälften av kvinnorna och en tredjedel
av männen hade pratat med familj/vänner.

Cirka 5 % av kvinnorna och 1-2 % av männen hade
polisanmält

NCK
NATIONELLT CENTRUM
FÖR KVINNOVÅLD

Heimer, Andersson och Lucas Våld och hälsa, NCK 2014:1

UPPSALA
UNIVERSITET

Resultat

De kvinnor och män som i sin barndom,
ungdom eller sitt vuxna liv blivit utsatta
för allvarligt sexuellt, fysiskt eller psykiskt
våld bär på en oproportionerligt stor
andel av den psykiska och fysiska ohälsa
som studerades.

Heimer, Andersson och Lucas: Våld och hälsa, NCK-rapport 2014:1

NCK
NATIONELLT CENTRUM
FÖR KVINNOVÅLD

UPPSALA
UNIVERSITET

Resultat

Bland kvinnor i åldern 56-74 år som varit
utsatta för allvarligt sexuellt eller fysiskt
våld var hjärtinfarkt två till fyra gånger
vanligare än bland dem som inte varit
utsatta.

Heimer, Andersson och Lucas Våld och hälsa, NCK 2014:1

NCK
NATIONELLT CENTRUM
FÖR KVINNOVÅLD

Socialstyrelsens föreskrift och allmänna råd SOSFS 2014:4

8 kap. 9 § :Om en vuxen visar tecken till att hon eller han utsatts för våld eller andra övergrepp från en närstående ska personalen fråga patienten i enrum om orsaken till symtomen eller tecknen

Nationellt program för omhändertagande av offer för våldtäkt och andra sexualbrott

Regeringsbeslut 41
2007-02-02
Ju2007/2177/KRIM

Nationellt kunskapscentrum för våld mot kvinnor och andra sexualbrott vid Uppsala universitet

Uppdraget skall genomföras inom ramen för kunskapscentrumets utbildningsverksamhet.

Uppdraget skall redovisas senast den 31 oktober 2008.

Bakgrund

En nationell kunskapscentrum för våld mot kvinnor och andra sexualbrott vid Uppsala universitet skall inrättas och utvecklas till ett nationellt kunskapscentrum för våld mot kvinnor och andra sexualbrott vid Uppsala universitet.

Uppdraget skall genomföras inom ramen för kunskapscentrumets utbildningsverksamhet.

Uppdraget skall redovisas senast den 31 oktober 2008.

”Nationellt kunskapscentrum för frågor om mäns våld mot kvinnor vid Uppsala universitet skall utarbeta ett nationellt program för hälso- och sjukvården avseende omhändertagande av offer för sexualbrott”

Ju2007/2177/KRIM

NCK:s uppdrag: utveckla, sprida, utbilda, forska och ge stöd

- Sprida kunskap om och utveckla metoder för bemötande och omhändertagande
- Sprida kunskap om mäns våld mot kvinnor
- Bedriva utbildning
- Följa, sammanställa och sprida forskningsresultat och analysera behovet av forskning
- Vara ett stöd för myndigheter och organisationer, stödja metodutveckling och verka för en effektiv samverkan
- Erbjudna stöd för våldsutsatta kvinnor och deras närstående

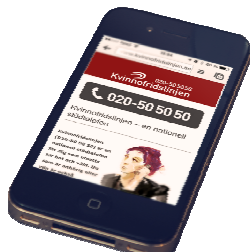
UPPSALA
UNIVERSITET

Kvinnofridslinjen 020-50 50 50

Nationell stödtelefon sedan 2007

Även andra i kvinnans
närhet eller personal
kan ringa

Utvecklingsuppdrag
2011-2014

NCK
NATIONELLT CENTRUM
FÖR KVINNOFRID

UPPSALA
UNIVERSITET

Kvinnofridslinjen 020-50 50 50

Öppet dygnet runt, årets alla dagar

Anonymitet och sekretess

Kostnadsfritt att ringa

Samtalet syns inte på telefonräkningen

Tillgång till tolkservice

Sammanställning över stödresurser i
hela Sverige

NCK
NATIONELLT CENTRUM
FÖR KVINNOFRID

UPPSALA
UNIVERSITET

Kvinnofridslinjens medarbetare

- Sjuksköterskor, barnmorskor och socionomer
- Minst fem års yrkeserfarenhet
- Specialutformad utbildning

NCK
NATIONELLT CENTRUM
FÖR KVINNOFRID

Landsomfattande kartläggning

- Uppgifter om stödresurser i hela Sverige har inventerats
- Uppgifter om myndigheter och organisationer både lokalt och nationellt
- Samverkan uppmuntras

www.kvinnofridslinjen.se

- Mer än 320 000 besök 2015
- Korta faktatexter
- Frågor och svar
- Beställa material
- Länkar till NCK:s kunskapsbank
- Anpassad till mobiltelefoner
- Kraftig ökning i samband med kampanjer

Slutsatser

- En hög tillgänglighet är nödvändig
- Stöd via telefon passar målgruppen
- Informationskampanjer och medier är viktiga för att nå ut
- Kostnadseffektivt sätt att kunna erbjuda professionellt stöd i hela landet året om
- Ett enda samtal kan vara avgörande

UPPSALA
UNIVERSITET

Metod och kompetensstöd för landstingen

Regeringsuppdrag

Ta fram ett webbstöd för hälso- och sjukvården samt tandvården

Gällande regelverk, aktuell kunskap och konkreta verktyg

Utvecklas i samråd med olika professioner

Webbkurser att koppla på grundkursen

NCK
NATIONELLT CENTRUM
FÖR KVINNOFRID

UPPSALA
UNIVERSITET

Go to www.menti.com and use the code **90 93 99**

NCK
NATIONELLT CENTRUM
FÖR KVINNOFRID

UPPSALA
UNIVERSITET

www.nck.uu.se
www.kvinnofridslinjen.se
www.akademiska.se/nck

 KvinnofridNCK

 Kvinnofridslinjen
020-50 50 50

NCK
NATIONELLT CENTRUM
FÖR KVINNOFRID